

УДК 376-056.36(072)

*Рекомендовано Вченою радою Інституту спеціальної педагогіки
НАПН України
(протокол №11 від 29 грудня 2016 р.)*

Колектив авторів: співробітники лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України: канд. пед. наук Чеботарьова О. В. (трудове навчання), канд. пед. наук Трикоз С. В., канд. пед. наук Блеч Г. О. (природознавство, я у світі), канд. пед. наук Гладченко І. В. (основи здоров'я), Бобренко І. В. (фізична культура), викладач НПУ імені М. П. Драгоманова, канд. пед. наук Королько Н. І. (математика); викладач Слов'янського держпедуніверситету, доктор пед. наук Дмитрієва І. В. (образотворче мистецтво); учителі спеціальної школи-інтернату № 17 м. Києва Остапенко Л. І., Тарновська Л. І. (українська мова) та КЗ КОР «Трипільська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ступенів» Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В. (музика).

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями розумового розвитку / навчально-методичний посібник / авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко та ін.: За ред.: О.В. Чеботарьової, І.В. Гладченко. – К., ІСП НАПН України, 2016. – 81 с.

Навчально-методичний посібник розроблено відповідно до Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти, Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, спрямованої на виконання завдань реформування змісту освіти дітей з особливими освітніми потребами.

У процесі підготовки навчально-методичного посібника використано конструктивні пропозиції відділу освіти дітей з особливими потребами Міністерства освіти і науки, фахівців Інституту модернізації змісту освіти, кафедри психокорекційної педагогіки та психології ФКПП НПУ імені М. П. Драгоманова, обласних інститутів післядипломної освіти, а також творчих колективів спеціальних навчальних закладів №2, 8, 16, 17, 26 м. Києва, спеціальних навчальних закладів міст Харкова, Миколаєва, Богодухова, Херсона, Сум, НРЦ м. Борислава Львівської області та ін.

© Інститут спеціальної педагогіки
НАПН України, 2016

2.9. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (підготовчий, 1-4 класи)

Оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури молодших школярів спеціальної загальноосвітньої школи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку здійснюється вербально² та передбачає врахування особистих здобутків дітей протягом чверті / навчального року.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами враховують:

- індивідуальні особливості засвоєння змісту навчального матеріалу;
- рівень засвоєння основ теоретичної підготовки;
- рівень розвитку рухових якостей, практичних умінь і навичок і техніки виконання рухової дії;
- рівень виконання контрольних завдань, навчальних нормативів, вимог чи тестів (підібраних індивідуально, відповідно до психофізичних можливостей учня).

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури учнів є структурні компоненти їх навчально-практичної діяльності:

1) *знання* (обсяг визначається навчальною програмою з фізичної культури); вміння застосовувати їх на практиці;

2) *рухові навички, вміння* (обсяг визначається навчальною програмою з фізичної культури); вміння застосовувати їх у практичній діяльності;

3) *рівень пізнавальної активності; розвиток пізнавальної діяльності.*

Знання та їх застосування на практиці оцінюються за:

- повнота / фрагментарність;
- рівень усвідомлення (розуміння, виокремлення головного та другорядного тощо);
- правильність / неправильність.

Практичні навички, вміння оцінюються за рівнем їх сформованості та вмінням застосовувати їх у практичній діяльності та особистісним прогресом учня у показниках фізичної підготовленості:

- правильність техніки виконання (так / ні);
- виконання стале / епізодичне;
- сформованість рухових навичок (сформовано / не сформовано).

При оцінюванні рівня пізнавальної активності молодших школярів береться до уваги їх ставлення до навчально-практичної діяльності:

- байдуже / позитивне;
- стале / епізодичне;

---

² Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.08.2016 № 1009 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України 21.08.2013 № 1222»

- систематичність відвідування уроків (так / ні);
- підготовленість до уроку (так / ні);
- дотримання правил поведінки, гігієни та техніки безпеки на занятті (так / ні);
- активний / пасивний;
- рівень дисциплінованості, старанності;
- рівень здатності до співпраці в колективі;
- поведінка (задовільна / не задовільна).

Учні, віднесені за станом здоров'я до підготовчої групи, виконують програму основної, за винятком індивідуально протипоказаних вправ. Учні, віднесені за станом здоров'я до спеціальної медичної групи, займаються за окремою навчальною програмою. Оцінювання навчальних досягнень цих учнів завжди здійснюється за параметрами «зараховано» чи «не зараховано».

При оцінюванні навчальних досягнень з фізичної культури потрібно відзначити важливість індивідуального та диференційованого підходу, індивідуального контролю та регулювання фізичного та психоемоційного навантаження, дотримання індивідуальних лікарських протипоказань. Важливим є забезпечення лікарсько-педагогічного спостереження: як контроль виконання рухових дій, так і контроль і оперативне регулювання фізичного навантаження дітей згідно їх індивідуальним можливостям, що набуває особливого значення при роботі з учнями підготовчої і спеціальної медичних груп.

Структурні компоненти навчально-практичної діяльності молодших школярів основа визначення *рівнів навчальних досягнень учнів* (I - початковий, II – задовільний, III – середній, IV – достатній) (див. таблицю).

Загальна характеристика рівнів навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня

I рівень – початковий.

Учень / учениця має фрагментарні знання, які не застосовує в практичній діяльності. Конкретні рухові завдання, незважаючи на неодноразові пояснення вчителя, розуміє частково. З допомогою вчителя фрагментарно, неточно відтворює окремі рухові дії, виконує окремі елементи фізичних вправ. Потребує постійного контролю, постійної допомоги та стимулювання з боку педагога як під час підготовки до уроку, так і при проведенні уроку та після нього. За допомогою вчителя дотримується правил поведінки, гігієни та техніки безпеки на уроці фізкультури. Ставлення до навчання байдуже.

II рівень – задовільний.

Учень / учениця має фрагментарні знання, які рідко, зі значною допомогою педагога, застосовує в практичній діяльності. Не здатний застосувати знання в аналогічних умовах. Завдання уроку, незважаючи на пояснення вчителя, розуміє не повністю, виокремити головне не може. Здатний за зразком застосувати набуті знання, виконати окремі рухові дії, окремі елементарні завдання. Відтворює до половини обсягу навчального матеріалу. Ставлення до навчання періодично слабковиразне позитивне, недостатньо дійове та стає. Потребує постійного контролю, допомоги та стимулювання діяльності вчителем.

III рівень – середній.

Учень / учениця відтворює більшу частину навчального матеріалу. Здатний періодично застосовувати набуті знання в практичній діяльності, зрідка застосувати знання в аналогічних умовах. Завдання уроку, після пояснення вчителя, розуміє майже повністю; за допомогою педагога може виокремити головне та другорядне. Потребує допомоги в окремих не передбачених навчальною програмою випадках та стимулювання діяльності вчителем. Ставлення до навчання слабковиразне позитивне, але недостатньо дійове та стає.

IV рівень – достатній.

Учень / учениця виконує повністю матеріал, визначений навчальною програмою. Здатний застосувати знання в практичній діяльності. Завдання уроку, після пояснення вчителя, розуміє повністю; може виокремити головне і другорядне. Застосовує знання, вміння й навички в аналогічних та, зі значною допомогою педагога, в частково змінених умовах. Здатний правильно виконувати задані фізичні вправи. Зрідка потребує допомоги в окремих не передбачених навчальною програмою випадках і, періодично, стимулювання діяльності вчителем. Стає слабковиразне позитивне але недостатньо дійове ставлення до навчання.

Таблиця 1

Рівень	Характеристика навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня
I - початковий	Учень / учениця має фрагментарні знання, які не застосовує в практичній діяльності. Конкретні рухові завдання, незважаючи на неодноразові пояснення вчителя, розуміє частково. Відтворює незначний обсяг навчального матеріалу за допомогою вчителя фрагментарно, неточно. Потребує постійної, часто значної допомоги (як у передбачених, так і у непередбачених навчальною програмою випадках), постійного контролю, постійного стимулювання діяльності з боку вчителя під час підготовки та проведення уроку. За допомогою вчителя дотримується правил поведінки, гігієни та техніки безпеки на заняттях. Ставлення до навчання байдуже.

<p>II – задовільний</p>	<p>Учень / учениця має фрагментарні знання, які іноді, зі значною допомогою педагога, застосовує в практичній діяльності. Не здатний застосувати знання в аналогічних умовах. Конкретні рухові завдання уроку, незважаючи на пояснення вчителя, розуміє не повністю, виокремити головне та другорядне не може. Виконує окремі рухові дії, елементарні завдання періодично неточно. Відтворює до половини обсягу навчального матеріалу. Потребує постійної, не завжди значної допомоги (і в непередбачених навчальною програмою випадках), постійного контролю, допомоги та стимулювання діяльності вчителем. Ставлення до навчання періодично слабковиразне позитивне, недостатньо дійове.</p>
<p>III – середній</p>	<p>Учень / учениця відтворює більшу частину навчального матеріалу. Завдання уроку, після пояснення вчителя, розуміє періодично повністю. За допомогою педагога в деяких випадках може виокремити головне та другорядне. Здатний періодично застосовувати набуті знання в практичній діяльності; зрідка, зі значною допомогою педагога, застосувати набуті знання в аналогічних умовах. Періодично потребує не значної допомоги в окремих не передбачених навчальною програмою випадках; постійного контролю та стимулювання діяльності вчителем. Ставлення до навчання слабковиразне позитивне, але недостатньо дійове та стале.</p>
<p>IV - достатній</p>	<p>Учень / учениця виконує повністю матеріал, визначений навчальною програмою. Здатний застосувати знання в практичній діяльності під контролем учителя. Завдання уроку, після пояснення вчителя, розуміє повністю. Матеріал та завдання вчителя розуміє, з допомогою педагога може виокремити головне і другорядне. Застосовує знання, вміння та навички в аналогічних умовах. Здатний правильно виконувати задані фізичні вправи та комплекси фізичних вправ. Потребує допомоги педагога в передбачених навчальною програмою випадках. Потребує постійного контролю, періодично потребує стимулювання діяльності вчителем. Стале слабковиразне позитивне але недостатньо дійове ставлення до навчання.</p>

Таблиця 2

Рівень	Характеристика навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня
I – початковий	<p>Учень / учениця має фрагментарні знання на елементарному рівні засвоєння, які не застосовує в практичній діяльності. Конкретні рухові завдання, незважаючи на багаторазові детальні пояснення вчителя, не розуміє чи розуміє частково. Зі значною допомогою вчителя фрагментарно, неточно виконує окремі елементи заданих фізичних вправ. Потребує постійної значної допомоги (як у передбачених, так і у непередбачених навчальною програмою випадках), постійного контролю, постійного стимулювання діяльності з боку вчителя під час проведення уроку. Потребує постійної значної допомоги в підготовці до уроку та у дотриманні санітарно-гігієнічних норм і техніки безпеки. Ставлення до навчання байдуже.</p>
II – середній	<p>Учень / учениця відтворює половину обсягу навчального матеріалу (з допомогою педагога). Має фрагментарні знання на елементарному рівні засвоєння, які не застосовує в практичній діяльності. Не здатний застосувати знання в аналогічних умовах. Конкретні рухові завдання уроку, незважаючи на неодноразові пояснення вчителя, розуміє частково, виокремити головне та другорядне не може. Здатний зі значною допомогою педагога виконувати окремі елементарні фізичні вправи, елементи рухових дій, окремі елементарні завдання уроку. Відтворює до половини обсягу навчального матеріалу (з допомогою педагога). Потребує постійної, часто значної допомоги (і у непередбачених навчальною програмою випадках), постійного контролю, допомоги та стимулювання ігрової та навчальної діяльності вчителем. Ставлення до навчання байдуже, епізодично слабковиразне позитивне, споглядальне.</p>
III – достатній	<p>Учень / учениця відтворює більшу частину обсягу навчального матеріалу (з допомогою педагога). Має фрагментарні знання на елементарному рівні засвоєння, деякі з них періодично, зі значною допомогою педагога, застосовує в практичній діяльності. Здатний іноді застосувати знання в аналогічних умовах зі значною допомогою педагога. Конкретні рухові завдання уроку, незважаючи на неодноразові пояснення вчителя, розуміє частково чи не повністю, виокремити головне не може. Здатний з допомогою педагога виконати окремі елементарні фізичні вправи, елементарні завдання уроку. Періодично потребує допомоги в окремих не передбачених навчальною програмою випадках, постійного контролю та постійного стимулювання діяльності вчителем. Ставлення до навчання байдуже, періодично слабковиразне позитивне, споглядальне, недостатньо дійове та стале.</p>